

Cimborona

JÓGYERMEKEK KÉPES HETILAPJA
Főszerkesztő: BENEDEK ELEK.

1924
január
13

225V-1-7
1933

BCU Cluj / Central University Library Cluj

GIMBORA

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA.

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

A szökevény.

Dóczyiné Berde Anni
rajza

A harc szörnyű volt.
Rengett a föld,
S az égbolt elsötétült
Nyílaknak záporátul.
Hulltak a hősök itt is, ott is,
Elöl és hátul.
»Ennek fele se tréfa,

Még ma fűbe harapok,
Szólt Jankó vitéz, —
És meglóg hirtelen,
Am észrevétett,
Lefülettetett
S halálra ítéltetett.
Nyilvessző röppen,

Jankó földre dőbben,
Aztán... aztán...
Kacagva talpra szökken
És kiált:
»No még így se járék!
S a játék tovább folyik.

HUGOMHOZ.

(1993 augusztus 18-án.)

Írta: DSIDA JENŐ.

A jó Isten tán nekem is meghallja
Ég felé szálló, gyöngye hangomat,
Midőn Teérted fordulok Hozzája...
Hiszen nem kérek Tőle én sokat;
Kérésem csupán egy rövidke mondat
És mégis minden, minden belefér:
Az élet szürke, csapkodó sarában
Lelked maradjon mindig hófehér!

Ha járva kelve hallom a világot,
— Hazugság minden második szava, —
A szívem fáj és vágy ébred fel bennem,
Hogy fülem inkább mitsem hallana;
Egy oly világon vágnék akkor élni,
Mely mindig, mindig igazat beszél; —
E hazudó, e kétszínű világban
Lelked maradjon tiszta, hófehér!

Ha ketten-hárman néha összejönnek,
Miről is folyhat köztük szó-beszéd?
Egy másik ember lesz az áldozatjuk,
Kinozzák, szurják, gyilkolják szegényt.
Midőn ezt hallod, fuss, szaladj el onnan,
A szó mielőtt még lelkedhez ér; —
Rágalmat szóró, pletykázó világban
Lelked maradjon mindig hófehér!

Van itt barátság? Nagy ritkán találni
Egymás felé vonzódo lelkeket,
S azoknak is elég egy félreértés,
Egy rágalom — s mindennek vége lett!
Akit szeretsz, ahhoz maradj, maradj hű,
Bocsáss meg neki a bántalmakér',
E durva, rossz, e hűtelen világban
Lelked maradjon mindig hófehér!

És így pályádat, hogyha megfutottad,
Nem jő el érted csontkezü halál,
Ágyad mellett a boldog végórádban
Mosolygó arcu, fényes angyal áll;
Karjába ölel... égbe úgy repültök...
Öröm, boldogság véget ott nem ér...
Az Ur keblére tűz, mint kis virágot,
Mert az maradtál, tiszta, hófehér!

(Szalmár.)

A legénkék kirája.

Székely mese, amit Benedek Eleknek mond legnagyobb szeretetével

TAMÁSI ÁRON.*

I.

Vót ecker idő, amikor kicsi Erdélyország még az markának a kellősközepiben vót. S éldegélt akkor egy tujántul jó, de még szegényebb székejasszon s neki egy Mártonka fia. De ojan szernyü régen vala ez, hogy azóta a peseni kövecskék is háznagyságura nőttek.

Az egyik esztendőben a szokottnál is szebben kitavaszkodott s mán odaérkeztek a napok, hogy azt mondta az asszon: a hónapi szent napra három pirostojást festek neked, leukem Mártonka fiam. A tojasok meg is főttek egy háromlábu korondi lábaskában, de mán nem vót, aki megfesse, mért az Isten Őszentfelsége szép halállal azon éccaka elvette az asszont.

Jaj, meg kell hasaggyon az emberi szív, mert örökké akkor jó ez a rusnya halál, amikor szép dógot akarna mivelni.

Szegén Mártonka, amíg a kicsi csidmáját

*Olvassátok el, amit e gyönyörű mese költőjéről írtam a »Kis króniká«-ban.

huzta, biza telisteli lett keserü könnyel. Piros fanyelü bicskájával, ami a lájbijához vót kötve, egy marokralvó forgácsot hasogatott a favágón s tüzet tett, hogy ne fázoggyék ojan erdsen ezen a szent napon. De biza ugyis hideg vót s még a posztóujjasában is az. Akkor gondolta, hogy kimeggyen a házból, hadd süttesse magát az áldott napon, hátha. S csakugyan ki ment a kicsi kertbe s ott egy mosojgó — almafa alatt leült a gyenge sarjuba. A fa tézve vót virágokkal s mindegyik virágra egy mákszem halovány pirosság futatva, mintha apró angyalkáknak az orcája lett vóna. Köröskörül dongók, méhecskék, pillancsok szállingóztak s fürödtek a jóillatban s örvendeztek, mint-hacsak az angyalkákat atták vóna férjhez.

Mártonka csak tizenkét esztendő s vót s mégis ojan szomorán hajtotta kezefejére az orcáját, mint egy meglett ember. Mind csak ette, ette a búbanat s nem vót emberi lélek, aki felkarolta vóna.

Ecker mégis valami hívogató s siró-forma hangot hallott s szive-lelke úgy megörvendett,

hogy abba hejbe felkapta a fejit. Mikor jobban hallgatódza, hát a kicsi báránka beegett, ami az anyjától maradt reá. — Társra kaptam, mondta megcsillanó szemmel s hamar ment s a báránkát maga mellé vitte a mosojgó — almafa alá. Ott édeskedtek jódarabig; a báránka csipdeste a sejem sarjut s ő simogatta puha, kondor szőrit. Így szeretgették egyikamást s nap bűváskor valamit gondolt Mártonka, azt mondta a báránkának, kit az ölibe vett:

— Te még éldegnél most valahogy, de ősz is eljő. S azért jobb lesz éjszen, ha még melegiben megindulunk szerencsét próbálni. Hát bejárjuk-e mű ketten széles e világot?

— Beee — mondta a báránka s a kicsi bábóját a Mártonka szive fölé tette a posztóujjasra.

— Akkor mán is mennünk, édes báránkám, met réjánk esteledik, — s avval egy hosszú ispárgával megkötötte a báránka nyakát, mivel egész télen keresztül vágta a fát, a gyalogszánkójára, gyenge karjára akasztotta s likas kalapját megemlítve, segedelmet kért: Szép kicsi Jézusom, segij meg münköt — s mán mendegéltek szép léptiben. Le az uton, ki a faluból, reá a töltött-utra s örökké csak napnyugoti irányba.

Ha szekereselek kérdezték tőle, örökkéig csak azt felelte:

— Megyünk megélhetésért.

Mentek, mendegéltek. A báránka szaporán aprított Mártonka után s ő csak emelgette egyformán a kicsi csidmáit s látta, hogy a hegyek háta megett lefut a nagy ég: odáig is elmegyek, ha meg kell lenni, hisze széke legénke vagyok, — mondogatta édes elszánással.

Eccer osztán lebűt a nap. Setét lett erősen, mint a Mártonka csidmája, de ő csak ment, ment, s ha meg is botlott valami kőbe, vaj fagyókbe, mégis ment. Kicsi testének s lelkének a tűze némejkor vetett a sötétbe egy-egy peceni tűzet, de a nagy éccoka örökké előlte. Mert ez az éccoka egy óriási fekete takaró vót a világon, a világ pedig egy akkora kereszt, ami napkeletről napnyugotig ért. S Mártonka csak a seb a világ kicsi lábujjkáján, amejik sa jog, mert gyógyulni akar.

— Csak a báránkámat tartsd erőben, édes lelkem Istenem, — fohászzkodott a széke legénke, de ment, mendegélt s fojvást jobban belebűt a setétbe, ami melegedett, ahol elhalatt.

Későbbecske valahonnét ezüst hamut szitáltak az éccokába s mikor Mártonka vigyázkodni kezdett ezirányba, hát biza eleven szemével mindigárt észrevette, hogy a világ végén valaki kidugta aranyos szarvát. Lassacskán csak egészen kidugta s akkor Mártonka ráismert.]

— Jő fel a hód, édes kicsi Jézusom, a hód . . .

Ettől szemlátomást vidámódott Mártonka s a kicsi báránkáját még meg is csókolgatta s

ennek a tetejében még az ölibe is vette, hogy nyugtatná egy kicsit a lábacskaít. Új tüzek hullottak a szeméből s csidmáit még keményebben supogtatta a poros uton.

Eccer osztán az ut nekifutott egy kopac hegynek. De akkora hegy vót, hogy a teteje mán füstölt a csillagok melegitől. Amikor Mártonka a lábához ért, a báránkát letette, a kurta lábait széjjelvetette s felnézett a hegyre:

— Uram, Jézus, be megakasztál — mondta nagy gonddal-bajjal, de a szemit csak nem vette le a magosból. S fojvást mondogatta: ez a hegy meredek, mintha fejire állott vóna a világ: ez a hegy kopac, mintha kihullott vóna a világ fejből a haj; ez a hegy magos, mintha a menybe akarna menni . . . jaj, be magos, szent Uristen, s én csak egy mákszem legénke . . .

S leült ott az ajban egy mohos kőre, ami ojan puha vót, mint a párna. Nem jött segedelem se égből, se földről. Csak a szemé égett s a kicsi szive vert sebessen. Csak a vágyódása messze, messze s a nyiló székej ereje. Ezen küjjel egyéb nem is segít — mondta drága dacossággal s felugrott hejben a kőről.

— Ha el nem sived, fel megyek én, — s esment a magosba nézett.

— Be érijük-e a tetejít, édes-lelkem báránkám?

— Beee, — mondta csengő-tiszla hangon a báránka.

S akkor — hallgassátok meg — vette Mártonka a baltácskáját s akkora hejett vágott véle a szikla ódalába, hova bédughassa a csidmája orrát. S jaj, aki fenn vagy az égben, nekiindult az a kicsi legénke annak a szernyűnagy hegynek. Vágta, vágta a sziklát s tellegeite fejjebb-fejebb a lábait. A sűrű verejték fojt az orcáján s potyogott a sziklára s ott hengeredett lefelé s csillogott a hód-fényben, mint cseppentett ezüst. De haladt fel azonegymásután, hogy csodálhatta mind ez világ. Mán a hegy közepin vót, alig is látszodott, csak egy mozduló setét pont, ami sűrűn csókolgassa a hegy ódalát, ami száll, száll felazon, mintha ezüst fonalpóthálón valaki huzná magához az égből . . .

S lássatok csodát, hajnalhasattára — legyen hála a Jóistennek — egészen felért a hegy tetejire. Ott leült, hisze ojan fáradt vót, mint egy árva bogár, amejik átalrepüli széjes e világot. A báránkát esment az ölibevette, kondor szőrit simogatta, meg-megcsókolgatta s amikor az ég felé tekintett, hát — Uram isten, aki fenn lakozol! — ojan közel van, hogy bátron bétékinthetne a menyei hazába, ha meg-hasadna a kék takaró. Éppen a feje felett két csillag megimbojgott, ojanformán, mint a részegember szeme, ha bé akar — dehogy akar, csak törvén szerént béesik az árokba. — Ezeknek a fényes csillagoknak a sorófja nyilván kiesett s még ehejt a fejemre esnek s hogy felvergődém, még agyonnyomnak nagy-fényesen, — gondolla Mártonka s fogta hamar a baltácskáját s mind-

kettőt visszakoppintotta a hejire. Tiszta édes kacagság, hogy ez a széke legénke még az eget es megriktota, de pontosan így vót. S hogy ezen dógát végezte, kézbelijét maga mellé fektette s akkor hazai sejem-sarjut szedett elé a zsebiből s amikor jónagy rakással vót, a báránkját nekiállította.

— Eddégéjed, édes-lelkem utifársam — kénálgatta s a báránka bizon úgy nyeste bé, mint a kudas-gyermek az édes kalácsot. Mártonka pedig ezalatt szenderedett egy kurtát.

Amikor a szemeit kinyitotta, hát csillag suhott sincs az égen, de érkezik mindenünnét a világosság. Kezdette ityvelgetni, hogy hol is kéne leszállani s amikor reakapott egy jó lemenő hejre, a nézésit a messzeségbe vetette, hadd lám nem látna-e valami földönülő célt. De bizon látott, sigar, hogy messzecke, de egy város feredett az érkező fényességben. Nagy-nagy város s ojan csillogó-fényes, mijent széke ember élve nemigen lát. — Valami királyi-város fog lenni, vélekedett Mártonka s mingyárt célbavette s indult le azon a hegyen. Ezen az ódalon már fák is nőttek s virágosok vótak s a leveleiket, ahogy fuvintotta a szél, hát csilingeltek, mint az angyali muzsika. Mártonka a fába fogóntozott s minuták alatt lepeckelődött a szernyümagos hegyről.

Ahogy esment jó utba kaphatott, úgy másérozott, de ojan szép tartással s igyenesen, hogy aki látta, csak azt hihette: no ez a legényke hadi-vezér lesz időnapelött. A báránka eccer-eccer még előre es futamodott s ijenkor táncra kerekedett az ut martján, hogy örvendeztesse Mártonkát.

Mentek, mendegéltek s csak a fényes város felé, mint a lénia, ojan igyenessen. Kellemetes szél lebbendezett s a levegő csupán-csupa illat, hogy az ember furt szippantotta vóna száz esztendeig is. Két ódalvást mind lapos térségek, miken se bog, se ránc, még honcsok se vót, csak széjes füvek hajladoztak, mint Mártonkának háromszor a tenyere s akkora ékes virágszálak, miknek a szíromjai közü egy ijen kicsi legényke báránystól megbuhatott vóna akárki elől. S az emberek is ehez mérve: nagyok, mintha ezer esztendeje mind nőnének, szakállukból hét öles lepedőt is lehetett vóna szőni s a bajuszok akkora, hogy csüfödésre zsupba lehetett vóna kötni. Egyszóval egész merejiben más világ vót s az es bizonyos, hogy Mártonkán küjjel ebbe széke ember nem tette bé a lábát.

Ugy déltájban osztán csakugyan beérkezett a városba. Csak most tátogatta Mártonka szemizáját, mert a kiráj valójában innét kommandirozta a népit. De vót is fényesség, derága ra-

gyogás s minden pompa, amit emberi esz kigondolhatott. Akkora piros zászlókat lebegtetett a fuvalat, amivel a Hargitát télire bé lehetett vóna takarni s még a szomszéd-faluk szege alá huzódhattak vóna.

Ijenformán nincs is azon csodálkozni való, hogy Mártonka elé s hátra az egész napot eltá-csózkodta. Lett vóna a széke kirájbíró fia, ugyis hanyatég esett vóna ebben a parádés világban. Csak nyelte a lelke vigasságát s feszült a kicsi meje, mint a csirikoló madárkának. Még azt es felejtette, hogy két álló napja ételféle nem járt bé a száján.

Hanem mégis lelketlen vót az a fényes város, mert Mártonkát senki nem kapta az ölibe, hogy megetesse, se oda nem vetettek egy édes jószót, hogy mi-járásbeli vagy, árva széke legényke? — Ezek reám se hederitnek, busulgattott mán későbbecske imigyen s kezdett sajogni ártatlan szive, s ha a Jóisten úgy el nem rejtette vóna előle tán a kezibe is veszi vala, hogy kiszorítsa a vérit. Esteledett, s az se vót, hova meqtérjen, se jószívű ember, se mosójó almafa, még bataboj, vagy sóska se fü között, mit edegélt vóna éhségiben s bujában. Csak a kondor-szörü báránkjája, aki szökdüncselt mellette rearea pillantott, mintha a szomorúságának a felit kérte vóna. Meg is fáradozott nagymértékben. A városban le sem ühetett, hisze akármejik hitván óriás realéphetik. Gondolt egyet s kimendegélt a város végire s ott nagyszomorán letelepedett sánc martyára. A báránkát esment az ölibe vette, cirógatta a kezivel is, a szemivel is: a keze meleg vót, a szeme es meleg s amik belőle hulldogálni kezdettek, a sűrű könnyek, azok mán egészen forrók.

S biza csak alig állja az emberi sziv, hogy meg ne hasaggyon, mert meleg széke könnyben feredett a kondor-szörü báánka.

Eccer, úgy a szürkület közepén, hát egy nagy-nagy bihalszeker jöddögélt arrafelé. Aki hajtotta, az egy magas rongyos ember. A szekéren istentelen nagy kádak vótak, mind telisteli vízzel, hogy mint a tenger, úgy hullámzott ide sfova. Mártonka csak éppen végig gondolta, hogy itt is van rongyos ember s az mán is melléje lépett s az ostora nyelit a Mártonka vállára tette.

— Ekkora tőkét se emelinték még — mondta a legényke s ropogott a dereka s kérdőleg a magas emberre nézett.

— Mit hanyódsz s bögdögelsz itt, hécskám? — kérdezte az. — Mártonka bévallotta hogy s mint áll a dolog s azt is, hogy kenyeret akarna keresni magának s a báránkának. Az óriás valamit gondolt, de Mártonkát a nyujtó végire felül-

Köhögésnél,
hurutnál, csak a

SIROMALT

használ!

000

Biztosan használ, ize jó,
Patikában kapható!

felültette s vitte, vitte. Eccer egy nagy kapun befordultak s a magos ember vette a legénykét két ujjá közli segy kopott, hasadozott hitván ajtón bétette. Hát — akinek lelke van — egy akkora csizmadia műhej vót ott, hogy a végit sa tetejit csak eligeselig látra. Egy sereg nagy, füstös ember csizmadiáskodott: a talpakat, mint egy egy házfödelet, a kád-vizekbe belényuvasztották, akkora kalapácsot forgattak, hogy annak a foka alatt a nagy rusnya bihal csak kicsi bolhának felelt meg; a fekete szurok ojan vót a kezikben, mint egy fenő-tőke a csiki havasokból; a lábszij akkora, hogy az udvarheji nagy toronynak a nyakába hajthatták vóna. — Mártonka meghuzódott az egyik csizma árnyékában: jaj szerelmes Égbelakóm, hova juték! — tépelődött magában, de nem sokáig, mert az egyik mesterember odalépett s azt mondta neki a magasból:

— No ecsém, láss dologhoz. — Mártonkának megcsillámlott a szeme s életes kicsi erejével s székei eszivel mingyárt hejben találta magát: baltácskáját a kezibe perditette s a két karját keményen az óriás felé nyújtotta s ahogy szólott, látszott orcáján az életrevalóság:

— Emelintsen amoda, a csizma-talpára s támogassanak egy sereg szeget melléje, met úgy belöverem, hogy itéletnapig se jó ki belőle...

— Az óriás eipisojogta magát, de bezzeg hamar csodálkozásra fogták a dögöt, mert Mártonka úgy veregette a nagy sas-karókat a csizma-talpába, mint a sebes szél. — Én is tudnék valamit, ebadta — mondogatta magában s csak villogott keziben a kicsi baltácska s ha szakadt is a verejték róla, avval ő nem számított: hásze, legalább nem kell megnyálanzni a karókat, gondolta s munkálkodott istenigazában. Egy miccre felvette azt a talpat s akkor a másakra tetette magát s azt is egy másik miccre. Az óriások úgy megszerették, hogy olyant ember nem látott. Este a legpuhább csizmát adták neki, hogy bárányostól bujjon belé s alugyék, amig jól esik.

Szó, ami szó, de Mártonkának respektusa vót az óriások előtt, becézgették is mindennel, amit feltalálhattak. S így tőtek a napok, szeretben, csizmadia mesterségben. Vigan s szép keresettel. Némejkor még fűtlyre is kapott Mártonka, de eccer azon találta magát, hogy mind az esziben forgatja kicsi Erdélyországot...

(Folytatás és vége következik.)

De visszajön a rab...

— Történeti elbeszélés. —

Írta: CSÜRÖS EMILIA.

Sok, majdnem 500 évvel ezelőtt történt, amit most elmondok nektek, gyerekek. Az ég akkor is kék volt, mint most, a gyerekek akkor is épp úgy sirtak, kacagtak és játszottak, mint most, csak a csillagok járása volt egy kicsit más... Gyertek velem a prágai királyi várba: annak renetegbe vesző hatalmas kertjében két gyereket találunk. A kislány épp olyan kócos és éppugy szereti a virágot, mint ti, Böskék, Pannik, Évikék. A fiu is éppugy tud a fára mászni, meg versenyt futni mint ti, Jancsik, Ferkók, Pistikék, csak egy kicsit szomorubb, mint ti. És minden, minden 500 év előtt történt...

Virágot szedtek. Hosszuszáru, csilingelő kelyhű harangvirágokat szedett a kislány bokrétába és napsugárszínű hajfonatai vékonyan kigyóztak végig a hátán. A fiu örökzöldet szakitott hozzá keretnek.

— Katalin! — szólit messzire nézve, — ma öt éve hoztak engem ide. Emlékszel, Katalin? Hideg volt akkor és mindig esett az eső. Emlékszel? A kislány leeresztette a virágokat és szomoruan nézett a fiura. Emlékezem. Sokat sirtál akkor és sokat beszéltél a bátyádról, aki szép volt, jó és okos volt, és akít megöltek. Meg az édes anyádról is sokszor beszéltél... Mint hizelgő kis cica körülölelte; De, ugy-e, most már nem gondolsz reájuk. Ugy-e, most már itt maradsz örökre?

A kis fiu szomoruan mosolygott: — Azi

akarod, hogy amig élek, rab legyek? És többé soha meg ne csókoljon az édesanyám? Hívnak, várnak engem! A hunyadi tölgyek türelmetlenül zugnak már, és anyám gyászfátyola lebeg a szélben. Mindig azt látom, ha lehunyom a szememet, és mindig az otthoni tölgyek zugását hallom. Vissza kell mennem, haza kell mennem Katalin.

Csodálkozva nézett reá a kislány: — El akarsz menni. Hová akarsz menni? Mindenütt erdő, viz és hegyek. Meghalsz, — megölnek a gonosz emberek! Ne menj el, maradj itt! A kisfiu csak messzire nézett és szó nélkül rázta a fejét. Katalin sirni kezdett és mérgesen dobantott: — De én nem akarom, hogy elmenj! Én játszani akarok veled, meg virágokat szedni. Akarom! Mert én királyleány vagyok!

A fiu elmosolyodott: — Királyleány vagy, és Katalinnak hívnak. Hunyadon Katicának hívnak a kislányokat és lehet velük okosan beszélni. Veled nem lehet, mert királyleány vagy. Ha Katica volnál megértenéd, hogy engem az erdők, hegyek, vizek fognak haza vinni. Hogy valami nagy csodának kell történnie, mert az édes anyám már igen szeretne megcsókolni.

Mujkó közeledett feléjük, az udvari bolond. Csörgősipkáját messziről lógatta: — No, gyönyörűséges mákvirágok, csakhogy itt vagytok! Mondom én, hogy nem nyelt a föld, okosabb dolga is van, mint hogy veletek rontsa el a

gyomrát, de a várnagy mégis oda volt értetek! És cigánykereket hányva indult vissza az uton, amelyiken jött. A gyerekek utána szaladtak és a fiu megfogta a kezét: Miért keres a várnagy engem? Árudd el, Mujkó, bort kapsz érte! Mujkó ostobán nézett: — Honnan tudnám én azt? Bolond, aki más dolgával törődik. De hozzátette valami idegen nyelven, amit Katalin nem értett meg, szarka nyelven cserregve, mintha a fákon ülő madarakkal beszélne:

— Pénzes ember jött a nagy hegyeken tulról, talán valami üzenet is lesz. A várnagnak eszébe sincs keresni téged. Ellátja ő a pénzt is, üzenetet is. De azért gyere, azt hiszem, Mihály bátyád van itt, hátha beszélhetsz vele... Katalin nagyot kacagott: — Bolondos vagy Mujkó! Hallod, hogy felelnek neked a madarak?

2

A cseh királyi kastély udvarán tüzes magyar paripák kapálóztak. Lézengő cseh katonák álldogáltak körülöttük és csodálkozva nézték gazdag, díszes szerszámaikat. A hátsó kapun sietve, elfuló lélegzettel szaladt be a fiu. Amikor a lovakat meglátta, elfutotta szemét a könny és kitárt karokkal rohant a lovak felé.

— Ráró! Villám! — Hát még éltek? — Ráró! Villám! Többet nem tudott szólni, mert megjelent az erkélyen a várnagy marcona, sötét feje. Intett, — két katona megfogta a fiut és eltűntek vele a palota sötét bejárata alatt. Kis idő múlva két magyar ur jött le a lépcsőkhöz. Szó nélkül ültek fel paripáikra és az egyik, amikor kifordultak a kapun, nehéz könnycseppet törült le fehér szempillájáról... — Fogoly a gyermek! — Még csak nem is láthattuk. Szó nélkül baktattak a legközelebbi fordulóig. Ott a fiatalabb szólalt meg: — Elveszik a pénzt... megigérnek mindent és tenni mégsem tesznek semmit. Mégcsak beszélni sem engednek vele... Megint szó nélkül mentek egy darabig. Zúgtak a hatalmas cseh fenyők és zúgott a Moldova sötét vize.

Egyszer csak megtorpan a Ráró. A Villám is félre ugrik és az erdőből kibukfencezik Mujkó.

A magyarok megálltak és nézték egy ideig ezt a bolondos, csörgősipkás figurát, aki széles jókedvében bukfencezett. Végre is a fiatalabb megunt a bolondságot, és mérgesen kiáltott reá:

— Hé az apádat! — Ki vagy és mit akarsz? Mujkó eldobta a csörgősipkát és katonásan kiegyenesedett: — Kovács Mihály vagyok, parancsolatjára.

A két magyar majd lefordult a lováról a meglepetéstől: — Mihók! Hogy kerültél ide? Mit csinálsz itt?

Mujkó csikos köntöse ujjával kitörült egy könnyet a szeméből: — Vigyázok a kis gazdámra. Egy évig barangoltam, amíg rátaláltam erre a városra, ahova a kis gazdám hozták. Mint okos ember nem juthattam be a várba,

hát bejutottam mint bolond. Egy évi csavargás alatt megtanultam a nyelvüket és most udvari bolondja vagyok a királynak.

Az öreg magyar le akart szállni a lováról, hogy megcsókolja ezt az aranyzivű fickót, aki odahagyta hazáját, családját, hogy a kis gazdája mellett lehessen. De Mujkó ijedten kiáltott: — Le ne szálljon a lóról, nemzetes nagy uram! Messzelátóval néznek a toronyból a távozók után és Mujkó nyaka igen vékony cérnára van fűzve, ha meglátják, hogy a magyar urak ölelgetik! — Az öreg hát a lován maradt és csak annyit tudott mondani: — Mihók, Mihók! Áldjon meg az Isten, fiam! — A fiatal elkapta Mihók kezét: — Mi van a fiuval? Mit tudsz róla?

— Nincs annak semmi baja, — üzenem a nemzetes asszonynak! Ugy kifejlődött, ugy kiszéplült, mint egy fiatal tölgyfa. Jól bánnak vele: A királyi gyerekekkel van mindig együtt. Csak magyarul nem szabad beszélnie, és magyar embert látnia.

— És te?

— Beszélek vele szarkanyelven, de magyarul. A királykisasszonyoknak tetszik. Nevetnek rajta. — Az öreg magyar megtörülte a szemét, és csak annyit mondott: — Áldjon meg az Isten, Mihók! Ne busulj! Nem beszéltek már sokáig szarkanyelven!... Eljövünk mi értetek! — És megsarkantyuzta a lovát. A fiatal is. Mihók meg állt, állt és nézett. Az egész szíve a szemében volt és nem tudta a száját mozdítani. Végül felemelte a csörgősipkát és újra a földhöz vágta. Ettől mintha erőre kapott volna, nagyot kiáltott: — Nemzetes uram!

A lovasok megálltak. Mihók lehajtotta a fejét és úgy mormogta: — Tiszteltetem a nemzetes asszonyt! — Az öreg mosolygott;

— Megmondom, Mihók! Megmondom, fiam! Egyebet nem akarsz mondani? Mihók szájaszéle egy kicsit lefelé görbült, mint kicsi gyerekeknek, ha nem akarnak sírni, pedig erősen fáj a bibi: — Az édes anyám? Az öreg megint mosolygott, de csak a szája, mert a szemé könnyel volt tele: — Él, fiam, és egészséges, és most már téged sem fog siratni többé. — Mihók csak állt, állt ostobán, az állán összekapcsolódott két szivárványszínű könnycsepp, aztán vissza se nézve többé a lovasokra, cigánykerekezve indult vissza a város felé, — csak úgy csörgött messziről a csörgősipkája.

3

Å harangvirágok már rég elhervadtak, rózsák sem illatoztak már a kertekben, hanem reggelenként cukorporral volt behintve az egész világ, amely szikrázott a késő őszi napsugárban. Szomorú kis verebek azt csipogták: «Csip a dér, hideg dér», és a nagy királyi város lila ködbe burkolva tompán zúgott, morajlott a széles víz partján. A királyi vár ablakából sokáig nézte a várost a fiu. Halkan sóhajtott: Odahaza még most pipacsos a mező...

Katalin jött be. Sápadt, színtelen arcocskája felderült, amikor a fiut meglátta: — Rossz vagy! Nem jössz hozzám játszani. Tudod, hogy beteg vagyok, meg fogok halni, — még sem jössz!

— Csacsi vagy, Katalin! Dehogy fogsz te meghalni! Eredj vissza a szobádba, én is veled jövök. Kérd meg a frájt, hogy ne kergessen ki! Katalin odadörzsölte halvány arcocskáját a fiu vállához: — Nincs senki bent. A fráj kiment, és én félek egyedül. Olyan sokat kell köhögnöm, és félek, hogy meghalok. A fiu meg-simogatta kibontott szőke haját: — Dehogy halsz meg Katalin. Elmulik ez a köhögés, és megint vigan szaladgálunk. Csak feküdj csöndesen! Katalin nagyra nyitotta a szemét és igen komolyan mondta: — De a vér?! — Mindig vért köhögöl!

Hirtelen bejött a fráj. — Katalin! Azt parancsolta nekem felséges Atyja, hogy fehér ruhába öltöztessem, mert ma lesz az eljegyzése. A gyerek ijedten kérdezte: Eljegyzés? Mi az? A fráj sok szóval megmagyarázta: Gyűrűt huznak az ujjára, a püspök megáldja és ezentul nem szabad más fiura nézni csak a jegyésére?

— Beszélni sem szabad? kérdezte Katalin.

— Azt se!

Vele se? — szólt sirásra görbülő szájjal és a fiura mutatott. A fráj nevetett. — Vele igen, mert ő lesz a vőlegény, de mással nem!

Katalin arca földerült. — Akkor jó, nem bánom, lehet eljegyzés is. És vidám mosollyal kérdezte: Neked is lesz gyűrű az ujjadon? A fiu szomoruan mosolygott. Ugy nézte a beteg kis királyleányt, mint a fészekből kihullott madárfiókat. Pedig őt rabolták el a meleg pihés fészekből bűnös gonosz kezek...

4.

A falevelek mind táncosabban hullottak a fákról, már csak a hőszinű krizantémek nyíltak a kertekben és Katalin arcocskája napról-napra átlátszóbb lett. Egy reggel arra ébredtek, hogy hatalmas jégpáncél borítja a Moldva széles vizét és sok kis veréb csonttá fagyva hullott le a fákról és háztetőkről. Katalin a sok köhögésben kifáradva elszunyadt. Olyan volt, mint egy boldogan mosolygó viasz angyalka.

A fiu az ablaknál állt és figyelmesen nézett a várost szegélyező fenyőerdő felé. Mióta Katalin jegyese lett, többször kapott levelet otthonról. Édesanyja szerető, féltő becézése muzsikált most is a szívében és a nagy vágyakozás, hogy viszontláthassa.

A város felé három lovas fordult ki a fenyőerdőből. Megdobbant a fiu szíve. Milyen furcsa ismerős járásu lovak! Utánuk megint három. Majd társzekerek... Egy, kettő, négy, nyolc, tiz... és megint lovasok... hat, tiz, tizenkettő, — ni! egy egész csapat! — És milyen ismerős mind! Irgalmas Isten! Mi lesz ebből? Valami sosem érzett ujjongással akart kirohanni a szo-

bából, ki az udvarra, az utcára, ki, ki, a fenyőerdő felé, elébük! — Hiszen nem lehet ez más, csakis amit Mujkó beszélt. Jönnek... jönnek... érte jönnek...!

Katalin felébredt: — Maradj itt! Ne menj Te olyan jó vagy. Jobb mint a testvéreim. Azok sosem jönnek hozzám! — És kinyújtotta lesóványodott, vékony karját feléje. A fiu odalépett az ágyhoz és épp ujjongó kacagással akarta elmondani, hogy mi lesz most mindjárt, — de hirtelen elhallgatott. Érezte, hogy az a gyöngö, kis életpillangó, ami Katalinban már alig piheg, örökre elszállna az ő nagy örömére. Érezte, hogy ő nemcsak ennek a hatalmas királynak és köpalotának a foglya, hanem sokkal inkább ennek a sápadt, pihegő gyermeknek, akit bizonyosan megölne az ő nagy boldogsága, a szabadulása.

5.

Egy hét múlva így szólt Mujkó szomoruan az ő kis gazdájához: — Most már mehetünk, kis gazdám! A virágok mind elhervadtak, a legszebb, a legfehérebb is. Megsírattuk és most menjünk. Odahaza más virágok nyílnak és babér is terem annak, aki meg tudja szerezni. Erzsébet nagy-asszony elreptette már az utolsó postagalambját, ne várjon sokáig.

Prágában gyászolt a királyi vár. Katalin heregnőt siratták.

Budára visszajöttek a társzekerek üresen és a vitézek szép raményekkel gazdagon.

Vajdahunyadon Erzsébet nagyasszony egy hét óta nem tud aludni. Mindennap olyan sütést-főzést visz véghez, mintha hét országra szóló lagzira készülne. Készül is! — A fiát várja haza az öt éves fogságból. Az öreg lovas, Szilágyi Mihály is ott várja a fiut. Mintha a haja is megsötétedett volna a nagy örömtől.

Nagy forrongásban van az ország. Komoly nagy urak az országházában tárgyalják a haza sorsát, a Duna jegén meg 40 ezer ember, nagy Hunyadi János emberei kiáltják: Éljen Mátyás király!

Ott messze Prágában a komoly, szomorú fiu magához öleli Mujkó csörgősípkás fejét: Haza megyünk Mujkó! Most már hazamegyünk!

(Kolozsvár.)

KÉT KICSI KÉP.

Irtá: REISMAN IRMA.

Az imakönyvem fehér lapja
Két kicsi képet rejteget,
Halkan, félőn fonja körül
Aranyszegélyű kis keret.

Mosolygó arc, kacagó, vidám
Lelke világit szórja rám,
És én megcsókolom csöndesen, százszor
Az én egyetlen Palikám.

Mellette jóságos, szelid fej,
Aggódón, félőn néz le rám,
És én megcsókolom csöndesen, százszor
Az én drága jó anyám.

(Szatmár.)

A szerencsen gyerekek.

Gyönyörű tavaszi nap volt. A napsugarak csakugy táncoltak a szőke Duna hullámain. Bedéné űnagsága kitekinett az ablakon s elkiáltotta magát: jaj, de szép idő! Kiküldöm Pubikát a Dunapartra, hadd fürödjék szegényke a drága tavaszi napsugárban. Nosza, mindjárt megnyomta a villamoscsengő gombját, s az ajtón bependerült Marcsa, Pubika pesztrája, aki mostanában került föl faluról Pestre.

— Egy-kettő, Marcsa, rögtön készítsd el a gyerekkocsit, vidd ki Pubikát a Dunapartra, de úgy vigyázz rá, mint a szemedvilágára. Hallottad? Nehogy elbáméskodjál, a szemed mindig Pubikán legyen.

— Igenis, nacsága, mondta Marcsa s egy-kettőre elkészítette a gyerekkocsit, Pubikát belefektette s ment, mendegélt a kocsival, addig ment, mendegélt, amíg a Dunapartra ért. Alig ért oda, olyasvalamit pillantott meg, amit még soha életében nem látott: egy nagycsomó piros, zöld meg sárga labda lebegett a levegőben, a labdák alatt egy bácsi állt, a kezében annyi szál cérna, a hány labda s így járt fel s alá a Duna partján. Marcsa úgy megfélekedett Pubikáról, mintha nem is lett volna. Belebámult azokba a csudaszép nagy labdákba, amelyek jobbra balra lebegtek, ringatóztak a levegőben. Alig vette észre, hogy egyszerre csak egy másik gyerekkocsi állt meg az ő kocsija mellett. A kisasszony igen nyájasan szólította meg Marcsát:

— Nézze, kedvesem, nem lenne oly szí-

ves, hogy vigyázna az én Pubikámra is, amíg bemegyek abba a boltba, ni?

— Hogyne, hogyne, kisasszony, csak tessék. Vigyázok én rá, éppen mint a szemem világára. De, amint elment a kisasszony, Marcsa megint belebámult a jobbra-balra ingó-ringó lufballonokba s annyira megfélekedett a két pubikáról, hogy űn. éntelen elindult a lufballonok után s a két gyerek űrízetlen maradt.

Körülbelül ugyanabban a pillanatban, amikor a Pubika mamája kinézett, ő is megörült a szép tavaszi napnak s nyomban szólott űcsikének és Andriskának:

— Gyerekek, egy-kettő, öltözzetek, kimentek sétálni a Dunapartra. De hallod-e, űcsike, nehogy aztán valami nadselű gondolatod támadjon!

— Ugyan, ugyan, Anyus, mit gondolsz te rólam, mondta ártatlanul űcsike, s közben már öltözött is nagy szorgosan, nemkülönben Andriskája is. Egy perc múlva, kettő múlva künn voltak a Dunaparton s éppen akkor értek a két gyerekkocsihoz, amikor Marcsa mint egy álomlátó elindult a jobbra-balra ingó-ringó lufballonok után,

— Jé! csapta össze a kezét űcsike. Nézz csak ide, Andris. Láttál-e már ilyen fekete gyereket?

Mert a boltba ment kisasszony kocsijában csakugyan egy szénfekete arcú gyermek aludt édesen, mint akármelyik fehérarcú gyerek.

— Látni nem láttam még, mondta Andris, de olvastam már a szerencsenekről. Ez bizonyosan szerencsen-gyerekek.

— De hogy kerül ez ide? Igen egyszerűen, bölcsekedett Andris. Minden országnak van konzula Budapesten, van hát Szerencsenország-nak is. Ez a baba bizonyosan a szerencsen-konzul gyereke.

— Az lehet, mondá űcsike, miközben elgondolkozott s aztán megszólalt: Van nekem egy nadselű gondolatom.

— Nem emlékszel, hogy mit mondott a mama, amikor elindultunk?

— Emlékszem, emlékszem, de mit csináljak, ha nadselű gondolatom van?

— No, hát ki vele, mondta Andris.

— Azs az én nadselű gondolatom, hogy ezt a két gyermeket cseréljük ki.

Hát ez a »nadselü« gondolat — mi tagadás — tetszett Andrisnak is s a szerencsen-gyereket szépen áttemelték a Pubika kocsjába. S mint akikt jól végezték dolgukat, szépen tovább sétáltak. Még egy hajításnyi a sem távoztak, hirtelen beborult az ég, szakadt az eső, mintha káddal öntötték volna. Marcsa rémülten szaladt vissza a kocsihoz, azonképen a kisaszszony is rohant ki a boliból s eszük nélkül kapaszkodtak a kocsiujukba, kiki a magáéba s rohantak haza. Amikor Marcsa hazaért s szedte ki a gyerekeket a kocsiból, szörnyű jelenet következett. Pubika mamája majd elájult.

— Szent Isten! Hiszen ez szerencsen-gyerek! Mit csináltál? Kicsérélték az én drága Pubikámat! Ugy-e, elbáméskodtál, te szerencsétlen?

— De, lelkem nas-ága, én nem bámész-

kodtam el. Bizonyosan az esőtől feketedett meg a Pubika, mert fekete eső hullott, olyan fekete, mint a tinta! Bizony Isten az hullott!

Ugyanezen szörnyű jelenet játszódott le a szerencsen konzul lakásán is. Mondanom sem kell, tízperc sem telt belé, két kétségbeesett anya — egy fekete és egy fehér — egyszerre esett be a kerületi rendőrkapitány hivatalos szobájának ajtaján s egyszerre panaszták el rettenetes sirással, hogy a gyermeküket kicsérélték. Természetesen, gyorsan tisztázódott a helyzet. Pubika visszakerült a mamája ölelő karjai közé, nemkülönb a szerencsen gyerek is az ő szerencsen mamája ölelő karjai közé, de hogy kicsérélte ki a két gyereket, azt az ezerszemű rendőrség sem tudta kideríteni s ha én ezt a történetet meg nem írom, nem is derül ki sohasem.

(Kisbaczon)

ELEK NAGYAPÓ.

Tamás érdeklődik.

(Az orangután.)

Tamás: A multkor megigérted, hogy gorillán kívül a többi emberformájú majmokról is kérdezősködhetem. Már sok mindenfélét olvastam róluk, most meg akarom tudni tőled, mi az igaz azokról, amiket olvastam. Legelőször az orangutánról szeretnék beszélgetni, mert talán legjobban hasonlít az emberhez. Ugy-e, a neve is azt jelenti, hogy erdei ember?

Apa: A neve csakugyan erdei embert, vagy elvadult embert jelent. Szumátra és Bornev szigeteknek a lakói elismerik a rokonságot. De én azt hiszem, hogy a gorilla és csimpánz közelebb állnak az emberhez, vagy másképpen szólva, távolabb állnak a többi állatoktól.

A fiatalabb orangutánban is sok kedvesség van, de az öregek mogorvák. Nem szeretnek játszani, lustálkodnak, olyanok, mintha nagy szomorúság nehezede a lelkükre. De nem jó közelíteni hozzájuk, hogy megvigasztaljuk őket. Könnyen beharapnak az emberbe s ilyenkor bizony nehéz a sebesült megvigasztalása, mert az orangutánnak is nagyszerű fogai vannak.

Tamás: Az orangutánt sem lehet a fogságban felnevelni?

Apa: Ezek az emberszabásu majmok mind forró vidéken élnek, a mi levegőnk elpusztítja a tüdejüket. Pedig igazán kényeztetik őket. Jól fűtött lakásuk van, vízpáras levegővel. De minden hasztalan. Rövid idő múlva köhögni kezdenek és a betegség végez velük. Pedig vigyáznak a bőrükre. Az öreg orangután gondosan ágyat vet magának. Persze, úgy gondold csak, hogy a ketrecébe dobott szalmát halmozza össze! Ha pokrócot is adnak be neki, lefekvéskor gondosan betakarózik. Vigyázz arra, hogy meg ne hűljön. A gyomrára is ügyel. Ne gondold, hogy mindent össze-vissza eszik. Becsapni se hagyja

magát s nagyon haragszik, ha az emberek meg akarják tréfálni. Ugy látszik, megsértődik. Sokszor például úgy akarták megtréfálni, hogy amikor megitta teáját vagy kávéját, vizet adtak neki ugyanabban a csészében. Mohón nyult utána, különösen, ha tej vagy tea volt előbb a csészében, azt gondolta, hogy itt a második porció. Ha megkóstolta a vizet, olyan csalódott arcot vágott, hogy nevetni kellett rajta. A csalódás, vagy nevetés, talán mindkét dolog ingerültté tette. Ilyenkor nem jó közelíteni hozzá. Harap. Igaza van, minek bolondoznak vele. Az ember is dühös, ha becsapják. Annyi esze nincs, hogy a tréfát megértse. Néha annyira dühbe jön, hogy a ketrecében levő faágat, vagy széket megkapja és veri vele a rácsot. Persze a rács erősebb, a majom kifárad és pihegve ül le.

Tamás: Én nagyon tudom sajnálni. Sohasem tréfálnék vele. Azt hiszem olyan csacsi, mint a pici gyerek. Az is sirni kezd, ha valamit ígérnek neki és nem adják oda. Sőt ilyenkor is sir, amikor nem is ígérték semmit sem, csak megkiván valamit.

Apa: Tökéletesen igazad van. Engem is gyakran a gyermekekre, a kicsiny gyermekekre emlékeztetnek ezek az emberszabásu majmok. Persze nem a testükkel, hanem a viselkedésükkel. Ha például az orangutánnak cukrot, vagy más édességet mutatnak, vagy narancsot nyújtanak felé, de vissza kapják, nem mindig vesz erőt rajta a düh. Néha hanyattvágja magát és ordít. Ilyenkor a síró gyermek jut eszembe. De nem jó közelíteni, mert esetleg hirtelen felugrik, abbahagyja a jajgatást és dühös ordítással nyújtja ki karjait a rácsra keresztül. Különb nagyon szeret csendesesen elüldöqélni. Eleven csak akkor lesz, amikor ennivalóra nyílik ki

látás. Ha jóllakik, egy pohár sört, vagy bort nem utasít vissza. Megina 6-3-4 pohárral is, de nem adnak neki.

Tamás: Meg tudják-e fogni az idősebb orangután?

Apa: Meg lehet fogni, bár veszélyes. Nincs akkora ereje, mint a gorillának, de éppen elég erős ahhoz, hogy ügyetlen emberrel elbánjon. A nagyobb városok állatkertjeiben szokott is orangután lenni. Már a tartózkodási helye miatt is nehéz elfogni. Nagy őserdőkben tanyázik, hol a talaj nedves. Neki sűrűerdő kell, mert ritkán száll le a földre. A fákon tölti életének legnagyobb részét. Vigyáz arra, hogy le ne pottyanjon. Vigyáznia is kell, mert neki nincs farka, amellyel körülhurkoljon egy-egy vastagabb ágat. Többen megfigyelték mászkálását a fákon. Olyan fára megy, amelynek kinyuló ága egy másik fával összeér. Az ágon végigmászik, megfogja a szomszéd fa ágát, megnyomja, hogy elég erős-e. Csak akkor megy rá, ha előbb kiprobálta. Azért nem halad lassan. Gyorsabban megy 6 a fákon, mint te a földön. Persze csak akkor, ha üldözik. Ha nincs veszedelem, szépen elüldögél egy fán. Kiméli magát. Azt mondják, hogy este jön le. Van a fákon ennivaló is elég. Valószínűleg gyümölcsöcsel lakik jól, de csemegeként megeszi a madártojást és sok mindent. Minden valószínűség szerint olykor-olykor megkivánja a húst is.

Tamás: Házat nem épít a családjának?

Apa: Csak nem gondolod, hogy a pusztá ágakon alszik? Épít az magának erős éjszakai tanyát. Háznak nem mondhatnám, inkább fészek az. Ki is béleli. Van levelű és puhább növény az őserdőben elég.

Tamás: Az őserdőben nagyviharok szoktak lenni és nagy záporok. Nem bántja őket a nyakukba zuhogó víz?

Apa: Kevésre becsüled ezt a majmot. Betakarózik az szépen. Az őserdőben vannak óriás-levelű fák. Kiválogat néhány nagy levelet és készen van a lakás. Nagyon vastag takaró nincs szüksége. Mondtam, hogy a sűrű erdőket szereti. Fészket alacsonyan rakja. A lombzat is olyan fölötté, mint egy nagy esernyő. Ha egy kis víz hozzá is jut, nem fázik, mert vastag bundája van. Azt hiszem, még örül is a fürdőnek, mert sok élősdi van a bundájában.

Tamás: A földön nem tud olyan jól menni, mint a fákon?

Apa: Sokszor látták a földön mászkálni. Bizony jól fut. Ha mesziről nézi az ember, azt

a hatást teszi, mintha egy meggörnyedt aggyán szaladna. Ennek az az oka, hogy keze nagyon hosszú lábához képest. Minthogy négykézen, vagy — ha úgy tetszik — négylábon fut, az első része magasra emelkedik. Sokáig nem bírja a futást, megelőzi ugyan az embert, de hosszabb futásban az ember győzne. A gyerekeiket nagyon szeretik. A gyerek is ragaszkodik anyjához, nem is tud nélküle élni, mert nagyon gyámoltalan. Lassan fejlődik, ebben is eltér a többi állatoktól.

Ha az anyát leölték, a fogságba jutott kis árva majdnem mindig elpusztult. Sokszor pedig nagy gonddal iparkodtak felnevelni. Ilyenkor egy szoptató állatot kerítenek, amelynek teje pótolja az anya tejét. Ha nem találnak anyállatot, mesterségesen táplálják. Egy tudós elbeszéli könyvében, hogy egy kis szopós orangután, hogyan próbált felnevelni.

Mesterségesen táplálta, fűrésztötte, megtörölte fürdés után, mint a gyereket szokás. Amikor észrevette, hogy a kis jószág a saját bundájával játszik, az a gondolata támadt, hogy állatbört tesz mellé. Azt hitte, hogy azért játszik a saját szőrével, mert anyjába szokott kapaszkodni. Nem is csalódott. Amikor a bőrt mellé helyezte, a kis majom örömmel kapaszkodott bele. Ugy látszik, a szőrös bőrről anyja jutott eszébe. Az anyai gondozást és anyai tejet még sem tudta a tudós pótolni. A szegény kis becsapott állat tapogatta a bőrt, majd szájával keresgélgni kezdett. Szegényke, azt a helyet kereste, honnan a táplálékot szivta. Pár nap múlva ki kellett a szőrös bőrt ketrecéből venni, mert a kis majom majd megfult a tömörked lenyelt szőrtől. A szőr a hiábavaló kutatás közben került a torkába. Szomorú volt ennek a kis majomnak rövid élete. Talán egyetlen boldogsága volt, amikor egy nálánál sokkal kissebb játszótársat, egy másfajta majmot adtak mellé. Nem érezte annyira árvaságát. A jövevény pedig meglehetősen szemtelen volt. Ráült az orangutánra, sőt pici teste számára diványnak is használta. Az orangután türe. A kis jövevény testének melege az anyai meleget pótolta. Sőt azért sem haragudott, ha ételbe bele-belekóstolt. Amikor a vendég látta, hogy nem kell félnie igazán vakmerő lett. Ha elfogyott az étel, odament az orangutánhoz, kinyitotta száját, nem maradt-e benne valami. Persze nemigen talált, mert az orangután már lenyelte. Néhány hét múlva vége lett az orangután-csecsemőnek. A

láz kioltotta életét. Így beszéli ezeket el egy Wallace nevű tudós.

Tamás: Egy ilyen kis állatot én is szívesen elgontoznék.

Apa: Jobb helyen van az a mamájánál. Nálunk hamar köhögni kezdene és elpusztulna. De ha megnőne, mit csinálnál vele? Az orangután csak a 2—3 éves gyereket szereti. Érti talán, hogy az nem nézi le. A nagyobbakat se bántja, de már nem játszik velük. A házban

azonban nem tartanám. Megjárta egyszer egy csimpánzzal egy tudósnak a te korodban levő fia Tudod, hogy a majom mindent szeret utánnozni. Ebből lett a baj. A tudós valamiért megharagudott 9 éves fiára és kissé arcon legyintette. Odaugrott erre a szobában levő csimpánz és hatalmas pofot adott a szegény fiúnak. Ugy-e jobb, ha az ember nem tart semmiféle majmot a lakásban?

(Budapest.)

Mikulás bácsi sáros csizmája.

— Emi meséskönyvből. —

Kiürült puttonyával elégedetten ballagott el az öreg Mikulásbácsi, mert annyi jó gyerekre talált, hogy nemcsak nem kellett semmit sem visszavinnie, de ha még egy puttony fért volna el öreg hátán, az is kiürült volna.

Valami azonban szörnyen elkeserítette. Ugyanis amíg egyik háztól a másikig bandukolt, úgy beleragadt ezüstpatkós csizmája a sárba, hogy alig bírta kihuzni onnan.

— Már most, hogy fogok én ilyen sáros csizmával visszamenni a fényes menyországba, dörmögte magában. Hiszen szent Péter barátom úgy visszakerget a menyország kapujától, mintha ott sem lettem volna. Baj... baj.

Egyszer csak elsuhant egy fehérszárnyú angyalka mellette. Azok közül való volt, akik karácsony előtt az ablaknál leskelődnek, hogy meggyőződjenek arról, hól lakik szófógadó, jó gyermek és hol vannak engedetlen, rendetlen fiúk, lányok. Aszerint diszitik és hozzák azután a karácsonyfákat. Az angyalka épp a kolozsvári Bem utca felé tartott, amikor röptében elfogta az öreg Mikulás bácsi.

— Jaj, jaj, kedves Mikulásbácsi, tessék engem szabadon engedni éppen most hallottam gyereksírást, meg kell nézzem, rosszaságból sir az a gyerek vagy komolyan fáj neki valami? — könyörgött az angyalka.

— Innen ugyan egy libbenésnyit sem mozdulsz tovább, dörmögte a Mikulás — míg meg nem mondd nekem, micsoda rendellenesség ez főletek, hogy ekkora sár van a földön december hatodikán! Miért nem gondoskodtatok, hogy puha hópihékkal legyen kipárnázva az utam, mire lejövök a gyerekekhez?

— Jaj Mikulásbácsi, — én még egészen kicsi angyalka vagyok, még nem tudhatom azt. Tavaly, Mikulás napján, még egy fehér szobácsiában tapsikoltam a hópihéknak és csak ibolyanyíláskor lettem angyalka. Ne tessék haragudni reám, de igazán nem tudom, miért nem havazik, — könyörgött az angyalka. — Éppen most száll egy nagyobb angyalka az ég felé. Ott ni! Egy beteg kis lány imáját viszi a jó istenkéhez. O talán megmondhatja...

A Mikulásbácsi szabadon engedte az an-

gyalkát és a másik angyal felé kiáltott. De ez meg sem állt, úgy felelte: Nem érek rá, Mikulásbácsi! Imádságot viszek a jó Istenhez és ilyenkor nem szabad megállni!

Mikulás bácsi bosszankodva indult hát sáros csizmájával a menyország felé. Mire a kapuhoz ért, az imádságot vivő angyal már vissza felé jött. Imádság helyett egészséget viett most le a beteg kis lánynak. Amikor meglátta a Mikulás bácsi sáros csizmáját, azt kiáltotta: Ennek bizony a Fiastyuk az oka. Nem adott elég pihéket, nem tudtunk hópihéket szórni a földre! És repült is tovább, mert a beteg kis leány már igen várta.

Mikulás bácsi gondolt egyet és elindult a Fiastyukot megkeresni, hadd vonja kérdő mulasztásáért. Rá is talált az égboltozaton, amint fiókáit őrizte maga körül. Amikor a Mikulás bácsit meglátta, káromolt prüszkölt, majdnem a szemébe ugrott. Szerencsére, üres volt a puttonya Mikulás bácsinak, ráborította a Fiastyukra, úgy tette ártalmatlanná. Azután összeszedte bő köpenyébe a sok csipogó csillagfiókat és gyorsan visszatért velük a menyországba.

Szent Péter látva, hogy mit hoz Mikulásbácsi a köpenyében, megbocsájtotta a sáros csizmáját és beengedte a menyországba. Mikulásbácsi akkor odament az angyalkákhoz és ledobta eléjük a csillag csibéket:

— Nesztek! — Most lesz pihe elég! — Aztán legyen gondotok rá, hogy mikorra a Jézuskát lekíséritek a földre, hópihenés uton járjatok, — mert különben közöttek suhogtatom meg a virgácsomat!

Nosza, munkához látott a sok angyalka. Ki tüzet rakott, ki vizet melegített, sokan a szétszaladó csillagcsibéket terelték össze. Mire a karácsonyfa ünnepe eljött, készen is lettek a kopasztással. Lett hópihe elég.

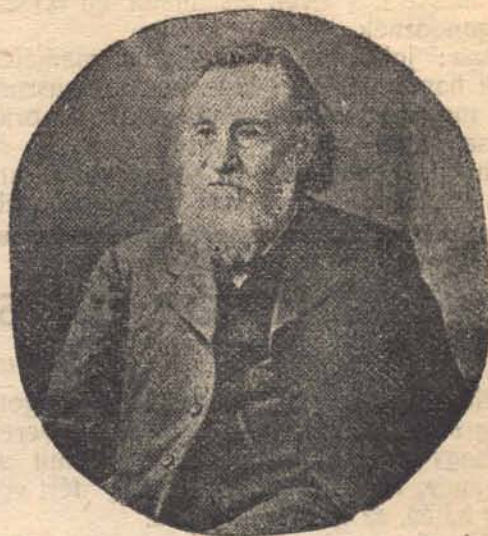
Vidám hógolyózás, szánkázás közben jusson eszetekbe, hogy ezt az öreg Mikulásbácsinak köszönhetitek.

(Kolozsvár.)

Az élet meghosszabbítása.

Voronoff.

Mecsnikoff.

Már egy régi görög bölcs panaszkodott, hogy a természet a szarvasoknak és az őzeknek oly hosszú és céltalan életet adott, ellenben az ember élete igen rövid. Ez a panasz azóta igen gyakran megisméltődött, s a tudomány emberei sokat törték a fejüket azon, miként lehetne meghosszabbítani az ember életét.

Ujabb időben különösen sokat foglalkoznak a tudósok ezzel a kérdéssel. Elsősorban egy Mecsnikoff nevű orosz tudós foglalkozott igen alaposan ezzel a kérdéssel, kimutatván azokat a betegséget okozó jelenségeket, amelyek a megöregedés bekövetkezését előidézik. Utána szintén egy Voronoff nevű orosz tudós, aztán Steinach

nevű német és Carell nevű francia tudós, kutatták a hosszú élet titkát.

Voronoff szerint, az ember belsejében vannak egyes mirigyek, amelyeknek működésétől függ az emberi szervezet további működése. Ilyen mirigy pld.: a *pajzs mirigy*. Ha ezt kioperálják az emberből, az értelmi élet ugyan teljesen elsatnyul, de, Voronoff szerint, ha a beteg szervezetbe a hiányzó mirigyet beoltják, a szervezet ismét rendesen fog működni. Voronoff száznál több kísérletet végzett különböző állatokon. Legérdekesebb kísérletét egy koson végezte, amelyet képből is bemutatunk. A beteg tizenkét tizenégy éves kos belső részeiben egy egész-

Elaggott kos a műtét előtt

Carell.

Megfiatalodott kos

séges kos mirigyét helyezte be és az így megoperált kos valósággal új életerőre kapott és megfiatalodott.

Természetesen, ilyen kísérletet az emberen nem lehet végrehajtani, mert ezzel egy másik emberi élet menne tönkre. Voronoff arra a meggyőződésre jutott, hogy az emberhez legközelebbi rokonságban álló majommal lehetne kísérletezni, vagyis a majom mirigyét helyezni át az emberi testbe. Több tudós kísérletezett azután különféle

módon az emberi szervezet megfiatalításával s ezek a kísérletek, többé-kevésbé sikerültek is, de egyelőre úgy látszik, hogy ez a megfiatalítás nem mondható tartósnak. Mégis csak annak a tudósoknak lesz igaza, hogy az emberi élet meghosszabbításának legbiztosabb módja az *egészséges és a mértékletes élet*, s emellett lehetlenné kell tenni azt, hogy a betegségek egyik emberről a másikra átragadjanak.

Elek nagyapó kis krónikája.

Tamási Áron.

Az elmúlt esztendő tavaszán találkoztam először a Tamási Áron nevével. Találkoztam pedig a *Pásztortűz* ben, egy csudaszép székely történet címe alatt. A történet végén egy udvarhelyszéki falu: Farkaslóka. Lelkemet annyira megragadta a történet szépsége, hogy nyomban levelet írtam egyik kolozsvári író «fiamnak», kérdvén: Ki ez a Tamási Áron? Ki s mi ő Farkaslókán? Pap? Tanító? Jegyző? Gazdaember? Vagy tán pásztorember?

Hamarosan megjött a válasz Kolozsvárról, még pedig magától Tamási Árontól. Hogy ő farkaslóki s egény székely fiú, de Kolozsvárt éldegél. Végezte a «Kereskedelmit», de erre a pályára nincs kedve s mert itthon nem folytathatja tanulmányait, éppen készülődik Amerikába, ott marad tíz esztendeig, s ha Isten «megsegéjti», tíz esztendő múlva tudománnyal és dollárokkal megrakodva hazajön, hogy anyagi gondoktól függetlenül szolgálhassa tollával az ő népét.

— De már ezt a fiút ismernem kell személy szerint is — gondolám — s nosza, egy szép májusi napon felrándultam hajdan «kincses» Kolozsvárra. Éppen jókor: Áronnak már zsebében volt az utlevél is, a hajójegy is: New-Yorkban élő nagybácsija küldte azt neki. A milyennek otthon elképzeltem, olyannak találtam Áron fiamat. Testben is, lélekben is. Sudár, magas növés, barna arc, szelíd, okos tekintete ellenállhatatlanul rabul ejti a szívedet. Ezt a fiút igazán jó kedvében teremtette az Isten. S ezt a fiút én talán először és utoljára láttam! Hogy a szívembe markolt, amikor ifju és öreg írók vacsoráján felállt szerényen s poharat emelvén szólt hozzám szép halkan és elmondá, hogy őt és ifju író társait én tanítám meg — szeretni. Minden szava, mondata márványba volt vésve, mint minden írása, mit olvastam azóta. És ez a fiú tengerre száll. És ezt a fiút én nem látom soha! És az utolsó nap délutánján mondtam neki:

— Hát, elmégy, édes fiam. A messze idegenben se feledd, hogy székely-magyaroknak születtél. Ne feledd, hogy Isten téged a te népedért áldott meg ezzel a szép nagy tehetséggel. Bánnival keresed meg a kenyeredet, a pennád

hoz hűtlen ne légy — irj és irj szüntelen. Meglásd, sorra elevenülnek meg lelkedben a hazai emlékek s szebbnél szebb mesék teremődnek tollad nyomán. Mire haza kerülsz, nevedtől fognak zengeni Erdély hegyei és völgyei. Ő, ha ezt is megérhetném! Örömmel szállanék az én koporsómba.

Áron tengerre szállt. Áron nappal «kilincset pucol» egy new-yorki gyárban, este pedig tintába mártja tollát s megkapó bájos leveleket ír a *Vasárnapi Ujság*-ba «ánymasszony-hoz», mint annak előtte kétszáz esztendővel Zágoni Mikés Kelemen az ő képzeletbeli néjéhez. »Székelyül« írja e leveleket, de azzal a székelységgel, mely az igazi író tollán a legszebb irodalmi nyelv. Ezzel a bájos székelyességgel írta meg azt a mesét is, amelyet New-Yorkból küldött nekem s általam nektek, kedves unokáim. Olvassátok szeretettel, jól jegyezzétek meg ezt a nevet: *Tamási Áron*.

A mai ifjabb író nemzedék seregében kettőt ismerek, aki úgy tud írni a nép nyelvén, hogy az ő írásaikat a legműveltebb ember is mély-séges gyönyörűséggel olvassa: *Nyirő József* az egyik, *Tamási Áron* a másik. Ők nemcsak magukba szívták az édes anyatejjel a székely-magyar nyelv minden kedvességét, szépségét, de azt meg is őrizték s két marékkal szórják szét e drága kincseket.

A jó Isten tarisa meg őket nektek, kedves unokáim!

KÖSZÖNTŐ.

Írta: BANDI BÁCSI.

Édesanya, jaj de szép
Álmodtam az elmúlt éjjel:
Udvarunkon egy szép fa nőtt
Szépséges zöld terebélytel.

Telstete volt az rakva
Csillogó aranyvirággal,
Csilingelő, zengő-bongó,
Szívárványos, gyémánt-ággal.

Csilingelő gyémántágon
Azt zengte egy kis madárka:
— Jó Istenkém, ezer áldást
Hullajts az én anyukámra!

(Budapesti.)

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételeire egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvény megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

Kockarejtvény

— Beküldte: Pető Ervin. —

E	E	E	E
P	R	T	Ő
T	K	Ő	E
G	R	E	P

A betűk jól elhelyezve egy családnevet, egy gyümölcsfaj és egy játék nevét adják, végül kort jelentenek.

Pótlórejtvény

- ó
- öld
- g
- lkla
- ó
- lem
- il
- ron
- ma
- ik
- ót
- ak
- só
- ap

A kezdőbetűk egy nagy magyar nevét adják.

Betűrejtvény

— Beküldte: Petyelán István. —

Tokaji viz = arany viz

Betűrejtvény

— Beküldte: Vadadi Baba —

100, 100, 100, 100 100, 1000 ados II $\frac{800}{100}$

Betűrejtvény

Beküldte: Vida János.

a a a nemzet $\frac{1}{a}$ nc

— Beküldte: Kondrai János. —

1 $\frac{S}{E}$

Elek nagyapó üzeni:

Minden levél egyenesen Elek nagyapó címére: Kisbaczon, (Bafanil Mici) u. p. Nagybaczon, (Bafanil Mare) Háromszék megye (Jud. Treiscaune) küldendő, akkor idejében kaptok választ. A levélírást egyik fontos szabálva, hogy benne legyen a levélben: hol kelt, melyik évben s melyik hónap hányadikán!

A karácsonyi és újévi üdvözlések s jó kívánságok tengerében valósággal uszít nagyapó s ha minden üdvözlésre külön-külön válaszolna, az újságban aligha maradna egyéb olvasnivaló. Fogadjátok hát mind, együttesen hálás köszönetemet a megemlékezésért s azért a nagy szeretetért, amely ezekből a megemlékezésekből öreg szívem felé mosolyog. Adjon az Isten minden unokámnak boldog ujesztendőt s jó magaviselettel és szorgalommal szerezzetek sok-sok örömet kedves szüleiteknek, akik a mostani nehéz viszonyok közt is minden áldozatot megtesznek érte, hogy majdan boldoguljatok az életben. — *Mikoss Magda, Pali és Karcsi Arad.* Hiszen, hogyha oly nagyon vártátok a Jézuskát, nem vártátok hiába s ott volt a karácsonyfa alatt a Cimbora is. Majd szépen befogtok számolni nagyapóknak, hogy mi mindent hozott nektek a Jézuska. — *Stern László és György Nagyvárad.* Jó a rejtvényetek, de másiatta rejtvényen is törjétek a fejeteket, mert névrejtvény tulságosan sok van a nagyapó fiókjában. Az irások dicséretet érdemel. — *Kornis Mary Arad.* Igen kedves a kis névjegyed, örvendek, hogy megismerkedtem veled, de még jobban fogok örvesteni, ha levelet is küldesz. — *Léber Erzsé Dés.* Kedves a beismerésed: lustálkodtál egész nyáron, azért nem írtál levelet nagyapóknak, most meg nagyon sok a tanulnivalód, mert a román polgári első osztályába jársz és az év elején még egy szót sem tudtál románul. De azért ígéréd, hogy ezentul gyakran fogsz írni és hiszem, hogy szorgalmasan fogsz tanulni és sok örömet fogsz szerezni a tanulásból. Édesanyódnak, aki nyugdíjból és zongoradárak adásából tart téged és testvéredet, Manykát. Mennél több örömet szereztél édes Anyátoknak, annál nyugodalmasabb lesz édes apátok álma, aki tanár volt Kolozsvárt a kereskedelmi iskolában és hősihalált halt abban a rettenetes világháborúban. Bagosy Klári és Juci, akik most Pesten laknak és neked jó barátok, igen kedves unokáim szintén, akikre én mindig szeretettel gondolok. — *Fischhoff István és Imre Nagyszentmiklós.* Mind a három rejtvényetek jó, de kettő ismerős, a harmadikat pedig azért nem közölhetem, mert az én nevem a megfejtése. Csak törjétek a fejeteket, kieszelték ti még olyan rejtvényt is, amelyet még nagyapó sem ismer. — *Bocsánszky Gizuska Szamosujvár.* Meg vagyok elégedve levelednek nemcsak a terjedelmével, de azzal is, ahogyan azt megírtad. Mindenek előtt örvendek, hogy három hónapi fekvés után jobban vagy, ha még nem is engedi meg a doktorbácsi, hogy kimenj a szobából. Remélem, mire ezt az üzenetet elolvasod, már járhat-sz szabadon s járhat-sz az iskolába is, ahová oly igen kívánczol. Különösen örvendek annak is, hogy nemcsak ti gyerekek, hanem apukád és anyukád is szivesen olvasák a Cimbora-t. Ezért, úgy gondolod, köszönetet kell mondanod mindnyájatok nevében, viszont én is úgy gondolom, hogy nekem is köszönetet kell mondanom a ti kedves szüleiteknek, akiknek üdvözlését meleg szívvel viszonzom. Mélyen meghalott levelednek az a része, melyben írod, hogy pár héttel eze őt halt meg a ti Nagyanótok és Nagyanyótok és arra kérsz, hogy pótoljam nagyszüleidet. Ha elég pótlás a szüleidet, akkor én pótolom is őket. Majd írd meg következő leveledben, hogy mi mindent hozott nektek a Jézuska s hogyan sikerült a vers és a zongoradarab előadása, amivel szüleiteket megleptétek. — *Klein Irma Szatmár.* Megbocsátom a nyári hanyagságodat s azt is, hogy oly rég nem írtál, hiszen leveledből éppen eléggé látom, hogy most nem lustálkodol, de sokat, tulságosan sokat kell tanulnod, hozzá még betegség miatt későn iratkoztál be a zárdaiskolába. Örömmel látom, hogy már pótolod,

amivel elmaradtál s örülsz az ígéretednek is, hogy ezután legalább minden két héten írsz nagyapódnak. — *Joannovits Kató*. Jó a rejtvényeid, de hibás a leveled, mert a lakhelyedről megfeledezted, aztán Kisbacon helyett Szatmárra küldted a leveledet. Elvárom, hogy legközelebb tudatod velem, hogy hol lakik az én új unokám. — *Sztránszky Antal*, *Manci*, *Zolt* és *Vili Torda*. A 47. szám rejtvényeinek a megfejtésével lekéstetek, mivelhogy Kisbacon helyett Szatmárra küldtetek be. Ebből a tanulságot, remélem, jövőre levonjátok. — *Guttman Kató Nagypapád*. Jó a rejtvényed, de másfaj rejtvényen törd a fejedet, mert, amint már többször írtam, tulságos sok a névrejtvény. — *Hadnagy Györgyvike Kovácsna*. Az igen szép este volt, amikor a te kedves nagyapádai vendégül láttam s amikor csakugyan ropogós malacpecsenyét találai fel nagyanyóka. Előre örvendek annak, hogyha tavasszal édesapád Bardóca viz, utba ejtitek Kisbacon. A szedőbácsinak megüzenem, hogy ezután nagyobb betűkkel szedje az üzeneteimet. Azt hiszem, ez a kívánságod, amely különben több unokámnak is a kívánsága, hamarosan teljesülni fog. A te nagy kerek betűidben valósággal gyönyörködtem. — *Goldberger Ernő Temesvár*. Rejtvényeid részben ismerősek, részint oly apró betűkkel vannak írva, hogy a szedőbácsi aigba tudna eligazodni rajtuk. Ird hát újra a rejtvényeket, ha azt akarod, hogy egyik-másik sorra kerüljön. Mackó bácsi üdvözlését ezennel átadom olvasó társaidnak. — *Reismann Manci* *Arad*. Örvendek a bemutatkozásodnak, Isten hozott nagyapó táborába. Azért, hogy apukád levélpapírjára írsz, éppenséggel nem hargaszom, a fő, hogy írsz s ígéreted szerint ezután sürűben fogsz írni. Jól esik olvasnom, hogy kiválóképpen a »Tamás érdeklődik« tetszik neked, mert ez nagy komolyságra vall. — *Fischhoff István és Imre*. Ha éppárszor két újságot is kaptatok egyszerre, ez tévedésből történt. Legjobb, ha a felesleges példányt terjesztés végett átadjátok valamelyik jópajtásotoknak. — *Székely Lóránd Marosvásárhely*. Bár nem írtad meg, hogy hol lakol, sejttem, hogy marosvásárhelyi unoka vagy, mivel azt írod, hogy a Teleki-tér 14 sz. a lakol. Akkor bizonyosan ismered Gyűás Károly bácsit is, aki oly sok szép meséi ír nektek. — *Ruff Gyurka Tasná*. Levélírásközben azon panaszkodtál, hogy folyton esik az eső, nem akar hó lenni s mire bevégezted a levelet, lezuholt az első hó. Lám, lám, ilyen tréfáskedvű öreg ember Télapó. Ócsikének nem hozott virgácsot Mikulás spó, mert ő igen jó fiu és kitűnő tanuló. Következő leveledben írd meg, hogy megrendelte-e édesapád egész évre a Cimborát, ebből aztán tudni fogom, hogy csakugyan jöltanultál-e. — *Vitsák Mária*, *Géza*, *Manci* és *Elemér Malacka*. A Cimborá igazi szeretetére vall, hogy oly lelkesen terjesztitek Csehszlovákiában. Vajha mennél többben követnék ezt a szép példát. Mária abbéli kijelentésének, hogy nem fogja elbizni magát, mert sokkal komolyabban gondolkodik, semhogy ezt megtenné, igen örvendek. Most küldött írásaiból is egy-kettő sorra kerül. »A nagyenyedi diákélet« című könyvnek, 50 leu az ára. A nyert könyvet megreklamáltam a kiadóba. *Szolga Gizella*, *Kovács Rózsi*, *Jákó Ilonka* és *Bálint Jolán*, *Brassó*. Buzgó olvasói vagytok a Cimborának, volna ezonban egy forró óhajlásotok. Szeretnék ha sok-sok szindarab lenne meg a Cimborában, mert a református leány középiskola önképzőkörének száma között gyakran szerepel szindarab, másutt pedig kissé nehezen találtok nektek megfelelő szindarabot. Szívesen teljesítem kívánságotokat s bár az elmúlt évben is számos nektek való szindarab jelent meg, lesz rá gondom, hogy ebben az esztendőben még nagyobb választékotok legyen a jobbnál jobb szindarabban. Mindenesetre jól esett látnom, hogy oly lelkesen működik a vezetések alatt álló önképzőkör, mert az önképzőkörnek az ifjúság lelki művelésében minden időben igen fontos szerepe volt. Szeretettel gondolok rátok. — *Szabó László*, *Torda*. Szomorú idők járnak nálatok, még mindig dühöng a skarlát járvány, egy egész hónapra bezúntatték az iskolát és értesítőt sem kaptatok e miatt. Remélem, már megszűnt a járvány és újra járhattok iskolába. Kel-

lemesen leptél meg azzal, hogy megkaptak »Nagyapóknál« című könyvemet s hogy az oly nagy örömet szerzett neked. Jó harminc esztendeje, hogy írtam ezt a könyvet, azon a nyáron, amikor még nem építettem házat magamnak s kis gyermekeimmel egy nyarat az én felejtésetlen szüleim hajlékában, az én szülőházamban élveztem át. Oly boldog voltam akkor, amilyen soha többé nem leszek. *Barna Béla*, *Temesvár*. Nem veszett el az ötven lei, amit édes apád a temesvári Gyerekujságért fizetett, mert a Kiadóba énnek fejbőre küldi neked a Cimborát, s remélem, éppen úgy megfogod szeretni, mint ahogy szeretik azok az unokáim, akik már rég óta olvassák azt. Örömmel látlak az unokák sorában. — *Szappanpós Pálma*, *Nagybánya*. Szívből örvendek, hogy örömet szerzett neked pompás kis rajzod közlésével. Megérdemelted ezt az örömet, s rajzaidat ezután is szívesen látom. Édes anyádnak tolmácsold meleg üdvözlőmet. — *Nesztroi Bertuska*.

Jól tette, hogy leírtad azt a karácsonyi verset, amelyet a te édes anyád kicsi leány korában tanult s most téged is megtanított rá. Bizony akkor is tudtak szép verseket írni, talán még szebbeket, mint amilyeneket most írnak, de az is igaz, hogy akkor szebb volt a karácsony, mint most. Örömmel látlak unokáim sorában, de a következő alkalmammal írd meg azt is, hogy hol laktok. — *Dobos Juliska*, *Szamosújvár*. Ha oly sok játékot hozott neked az anyuval, mint amennyit a képes levelezőlapod zsákjából a kis fiucska kiönt a földre, meg lehetett elégedve. Édes Szüleidnek, kik szintén megemlékeznek rólam karácsony ünnepén, tolmácsold hálás köszönetemet. — *Fülöp Lajos*, *Berta* és *Károly*, *Válasz*. Hát bizony, most szegény a Jézuska is, s nem csodálnám, ha kevés ajándékot hozott nektek. De ti jó gyermekek vagytok, és tudom, hogy a kevéssel is megelégedtek. A kevéssel való megelégedés nagy boldogság. Azt még magam sem tudom e pillanatban, hogy Ócsikének mit hozott a Jézuska, de valószínű neki sem sokat. Milyen levelet írtatok, azóta bizonyosan bőven hullott hó nálatok is. Mi itt Kisbaconban csakugyan gázolunk benne. — *Gönczy László*, *Dés*. Hosszan elgyönyörködtem a képes levelezőlapodban, mely azt ábrázolja, mint emeli Jézus szívéhez a gyermeket. Tőle tanultam én is a gyermekek szeretetét. — *Abrahám Erzsike*, *Hátszeg*. Örvendek, hogy oly igen tetszett neked Szappanpós Pálma rajza. Méltán csodálkoztál, hogy 10 éves leány ilyen szépen tud rajzolni. Annak is örvendek, hogy a megelevenedett pánccél ruhán oly sokat nevettek, mert talán sohasem volt oly nagy szükség a nevetésre, mint mostanában. De még annak is örvendek, hogy jó bizonyítványt kaptál. A hó miatt nem kell busulnod, eddig már bizonyosan megérkezett ti hozzátok is a Tél apó. *Osztian Ilke*, *Dés*. Ha nem kaptál választ tőlem mostanában, az azt jelenti, hogy leveleid valahol elkallódtak. A bizonyítványoddal én megvagyok elégedve, s azt hiszem, megvan elégedve édes anyád is. Az újság árát nem én emelem fel, hanem a kiadóba. A kiadóba s 6 sem jó kedvből, hanem kényszerűségből, mert a papiros ára folytonosan emelkedik. Bárcsak ne kellene emelni, ennek örülne a Kiadóba is, én is. Édes anyádnak add át meleg üdvözlőmet. — *Fehérváry Magduska*. Nagyon megszeretted a Cimborát, de legjobban az Ócsikét, anynyira megszeretted, hogy elfeledted megírni, hol kelt a leveled. A Kiadóba csak úgy tudja elküldeni neked a 49 számban megjelent Börmét, ha közlöd pontos címedet. *Rados István*, *Kolozsvár*. Az anyuskád már régen ismeri Nagyapót, sokat olvasott tőlem és ezért rendelte meg a Cimborát. Hiszem, hogy te is oly hűséges olvasóm leszel, mint volt gyermekkorában az anyukád. A Kiadóba, ha van beüle fölösleges példány, elfogja küldeni neked azt a számot, amelyben arcképe megjelent. Nem találok hibásnak és csunyának az írásodat, de mindenesetre igyekezzél lassabban írni s egyszerre csak egy meg fog szépülni az írásod, hogy magad sem ismerd reá. Anyukádnak tolmácsold meleg üdvözlőmet. *Gross Gyurka*, *Szatmár*. Azt kérde, postán küldjed-e be az előfizetést. Hiszen beküldheted postán is, de sokkal olcsóbb, ha szépen besétálsz a kiadóhivatalba. —

Rados Ibolyka, Kolozsvár. Örömmel látják unokáim sorában s örülök annak is, hogy legjobb barátinéd Polák Marianna és Kovács Irénke, akik szintén hűséges, lelkes és kedves előfizetői és olvasói a Cimborának. Remélem, hogy ezután nemcsak majd nem, de mindig tiszta egységed lesz, de emiatt sem kell busulni, ha egyik-két kedves keveredik az egysesek között. — *Ádám Mária, Ditrő.* Mind eg. es volt a bizonyítványod a harmadik polgáriból, csak a románból volt kezesed. Hiszen, ahogy én ismerlek téged, ebből a kettesből is egyes lesz az év végére. Eppen mint te, a leányom is dec. 15-én írta hogy még nincs hó Csikorszámban. Akkor még itt sem volt, de bezzeg lett azóta. Csakugy hull, mintha dézsából öntenék. — *Neumann Ernő, Sepsiszentgyörgy.* Neked előre megküldötte az anyuuka az egyik ajándékot, még pedig a Cimborát, s nagy volt a te örömed. Remélem tartós lesz az örömed és folyton fog növekedni. Annak is örülhetsz, hogy a Székely Mikó kollégiumba jársz, mert ez egyike a legkiválóbb kollégiumoknak. Ott tanult egyik igazi unokám is, aki most a kolozsvári felsőkereskedelmiben tanult s az osztályban, neki volt a legjobb bizonyítványa; amiben bizonyítvány nagy része volt a Mikó kollégiumnak. Rejtvényeidből válogatok. — *Rotter Gyurka, Poprád.* A rejtvényeid mind sikerültek, de a beérkezés sorrendjében közlöm a rejtvényeket, így hát türelemmel kell várnod a megjelenséjükre. A Kiadóbácsi december 18-án kelt értesítése szerint a pénz még nem érkezett be. A 45 és 46 számot pótolták már, remélem meg is kaptad. — *Vermes Böcike Barót.* Valóban, nagy huncut lehet a te két kicsi kutyád, a Pajtás és a Bubi. De nemcsak huncutok, hanem tanulni vágyók is, mert el akarják olvasni a Cimborá 33. számát s persze összeveszttek rajta és széjjellepték. E miatt te sokat írtál, de anyukád megvigasztalt hogy kipótolja Elek nagyapó. Hát ki is pótoltam. Csak most már azt szeretném tudni, hogy mit tanultak a kutyácskáid a Cimborából, a «malackát» szívesen megbocsátom, mert hisz a malacka meg a levélpapíron is kedves állatcska. — *Jakab Legényke, Torda.* Ugy látszik sehohsem dühöngőit oly rettentően a skarlát járvány, mint nálatok. Te is azért nem írtál oly régen, mert hetekig feküdtél a kórházban, s abban a szobában, amelyben te feküdtél, halt meg egyik kedves unokám, szegény Ferency Évike. Valóban, szerencsés voltál, hogy a te betegséged könnyű lefolyású volt s kedves társaságod volt: Sigmund György, a gyéresi állomás főnök bácsi fia, majd az ő két éves kicsi huga, akiről azt írod, hogy bájos kis baba s bár két éves mindent mond és olyan aranyosan mondja. És az anyukája is nagyon kedves asszony. Ez volt a szerencséd, neked is és szegény anyukádnak is, hogy ilyen szomorú időt Apuka nélkül is ilyen kedves emberekkel töltöttetek. És kedvesek voltak a doktor bácsi is, s Gonda doktor bácsi veletek együtt gyönyörködött a Cimborában, még birkózott is veletek s kedvesen emlékezett vissza nagyapó meséire. Tolmácsold meleg üdvözlétemet Gonda doktor bácsinak is, meg Bardócz doktor bácsinak is, akinek az ősei nem messze Kisbaczontól Bardóczról származtak ki. Annak igen örvendek, hogy még a kórházban sem maradtál el a tanulásnál s még ott is gondoltál a Cimborá terjesztésére, amiért kaptál is jutalmul egy könyvet a Kiadóbácsitól. Rejtvényeid közül csak a létrarejtvényt közölhetem; jók képrejtvényeid is, de sokszorosításuk igen költséges. Remélem, hogy az ujesztendőt édes apád is jó egészségben érte meg s nem követi az én példámot a betegkedésben. Tolmácsold meleg üdvözlétemet kedves szüleidnek. — *Gréh Margitka, Arad.* Három hónapja vagy a Cimborá előfizetője, de ha oly nagyon szeretted nagyapó meséit, tudom, sokáig leszel nagyapó hűséges olvasója. — *Hertz Rózsi, Torda.* Szeretnél már szánkázni, mert nagyon unod magadat. Hiszen, lesz részed a szánkázásban, gondoskodik arról Téli apó. Unalomban egy kis verset is írtál, a kis Huszárról. Kedves kis vers, gyönyörűséggel olvastam. — *Dénes Laci, Duci és Mici.* Hogy szabad-e engem nagyapónak szólítani? Nemcsak szabad, de kívánom is, hogy így szólítsanak

Rejtvényeidet egy része sorra kerül — *Schwalb Bözsi, Kolozsvár.* 30 lejt küldtél nagyapónak, de felelted meg-írni, hogy mire küldted. — *Bindez Annuska, Iczka, Erzsike és Mariska* Arra kértek, fogadjalak be litéket is unokáimnak s nem lesztek rosszak. Hiszen, ha mondanátok, hogy rosszak lesztek, akkor sem hinném el, mert nekem még nem volt rossz unokám. Hát csak irjalok minél gyakrabban s ha ráértetek, bővebben is, mint most — *Segelstein Norbert Brassó.* Valóban rég nem írtál, de a sok tanulni való megmagyarázza a hallgatósodat. Én azonban rég meggyőződiem arról, hogy ha nem is írsz, szeretettel gondolok reám, mint ahogy én is gondolok te reád — *Grünstein Viktor, Arad.* Neked nagyon tetszenek nagyapó meséi, én nekem meg tetszik a te írásod, mert tiszta, gondos és helyesírás tekintetében egészen tőkéletes. — *Noé Margit, Dés.* Nekem nincs több arcképed. Mint amely a Cimborában megjelent, tehát legjobb akarattal sem küldhetek neked. De azért elvárom tőled, hogy elfogod küldeni azt a képet, amelyen te cigány leány leszel, A rejtvényed sorra fog kerülni. — *Salamon Ottó, Aranyosgyéres.* Sakkrejtvényed sorra kerül. — *Arnstein Sándor, Arad.* Éppenséggel nem haragszom azért, hogy irkalapra írtad a leveledet; a fő, hogy írtál és jól írtál. — *Dénes Editke és Lacika, Aranyosgyéres.* Hát csak irjalok meg, hogy mit hozott a Jézuska. Remélem, hozott nektek sok minden szépet és jót. — *Ujsághy Magda, Brassó.* Ha nem is írtál, de sokat gondolsz nagyapóra, de hogy haragszom hát reád. Ócsikének lelkére kötöm, hogya majd Brassóba megy, látogasson meg téged — *Nussbacher Nuci, Kolozsvár.* Panaszkodol nagyapóra, mert háromszor írtál s egyszer sem kaptál választ. Emlékszem, hogy már többször találkoztam a neveddel, s ha netalán nem kaptál választ, ez azt jelenti, hogy nem írtál igazi levelet, csak a rejtvény megfejtést küldted be. Most azonban, amint láthatod, csak írnod kellett valamit s mindjárt megkaptad a választ. — *Videky Testvérek, Torda.* Dégyen vagytok testvérek, két fiu és két leány, szóval: párosan a leányok is, párosan a fiuk is. Így van ez jól. — *Deésy Árpád, Gyergyószentmiklós.* Amint láthatad, válaszoltam én Szebeny Peter barátodnak is, s azt hiszem, már régen megkapta a mutatvány számat és benne a postautalványt. Ha rendesen kapod az újságot, ez azt jelenti, hogy a kiadóbácsi megkapta az előfizetést. A kiadóbácsi mindenkinek rendesen elküldi a jutalomkönyvet, tehát csak a postán kálódhatott el. Irod neki, hogy pótolja. Tudomásom szerint, külön bekötési tábla nincs a regényhez, de hiszen azt helyben is bekötéheted. Most küldött rejtvényeid sorra kerülnek. — *Wolf Kárcsi, Pankota.* Ha te rajzoltad azt a két kis babát, pompás munkát végeztél, még abban az esetben is, hoghya másoltad. — *Schenk Tusika, Brassó.* Kedvesen írod le, hogy mint kopogtattok be este a lecfalvi nagymamáékhoz. Nem akartak ajtót nyitni, mert félték, hátha valami rossz embernek nyitnak ajtót. Te még hamiskodtál is, mert a nagymama kérdésére azt felelted, hogy Boriska kopogtat, amire a nagymama azt válaszolta: ha Boriska, hát maradjon künn. Erre aztán te elnevetted ma adat, s persze, hogy nagymama megismert a nevetésedről s egyszeribe megnyitott az ajtó. — *Nemes Gábor Torda.* Mind a két rejtvényed sorra kerül — *Schäffer Illy, Törökbecse.* A kiadóbácsi a papíros szüntelen drágulása miatt emelte fel az előfizetést, de éppenséggben nincs arányban ez a drágítás a papíros árának és a munkabérének emelkedésével. Érdeklődök a szerbből fordított verseket. Azt sejtettem, hogy az Illy név becenéved s az igazi neved Ilonka. — *Bede Mariska, Kárcsi és Gabi, Nagybörösnyó.* Valósággal elgyönyörködtem a képes levelezőlapokban, amelyen az anygal a sok játékot a karácsonyfa alá rakosgatja. Ugy-e, így történt a valóságban is? — *Rónay Tibor és Imre Kolozsvár.* Különös nagy gondolat csináltatok meg a rejtvényt, amelynek egyik érdeme még, hogy egy régi magyar jeles író a megfejtése. — *Arnstein Sándor Arad.* Látszik, hogy sok a tanulni való, nemcsak azért, mert ezáltal röviden írtál nagyapónak, de azért is, mert a betűrejtvényed hibás

UNIVERSITY OF CLUJ
CENTRAL LIBRARY
CLUJ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

LAPTULAJDONOS ÉS KIADÓ
SZABADSÁJTÓ KÖNYVNYOMDA ÉS LAPKIADÓ R.-T. SATMAR.
A SZERKEZTÉSÉRT DÉNES SÁNDOR FELEL.
A SZINES OIMLAPOKAT ÓCSVAR REZSŐ RAJZOLTA.

BCU Cluj / Central University Library Cluj